

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Narocnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Ko so zablestele sveče...

Ponosni hram božji strmi v zimski dan. Zasnežene pokrajine snivajo pod belo odejo; ki se iskri v žarkih pramenih solnea, kakor bi bile poljane posute z milijoni demantov. Nebo gori krvavordeče, nasičeno vriskajočih pramenov, nebo žari, kakor ogromen žrtvenik... Ali tam v tihotnem božjem hramu kloni množica svoje glave. Sključene postave drhte polne bolesti. Utrga se iz mučenega srca tiha molitev, zamorjen vzdih, neporojena prošnja... Pa zažari brleče svečice plamen, kakor samotna zvezdica, tam drugi, tam tretji, deseti, tisoči... Ponosno vstaja hram božji v svojem dostojanstvu, in nešteto migljajočih pramenov se zlija v morje čudovitega veličastva luči... Vstal je ponosni hram božji v vsej bajni lepoti, zardel je v mogočni krasoti, kakor zakrvari žrtvenik... Sklonjene postave pa medlé v silni bolesti in prečudni sladkosti...

Bilo je tako določeno v tisti čudoviti dóbi skrivnosti. Tedaj je vstala Mati, božanska lepa in čudežno plemenita. Vstala je ter se odpravila na pot, kajti ni mogla prenesti sladkosti materine sreče. Stopila je v Gospodov hram: „Glej Mater polno ljubezni, polno razkošne sreče! Nimam zlata, nimam svile, ne baržuna, ne demantov. Ali imam Dete, porojeno v bajni noči med sijajem zvezd, svoj zaklad, luč svojih oči, zvezdo svojega življenja. Tebi ga darujem, o Bog, Tebi, oče dobroti, sveti, ljubljeni...“ Pristopil je svečenik, pa je dvignil svoje roke ter dejal: „... A tvojo dušo bo meč presunil...“

Morje solz, morje bolesti se razliva po vesoljnem svetu. Temni oblaki krožijo nad zemljo. Vzdihi pretresajo ozračje, kakor bi širni svet trepetal v silni bolesti. Nikjer mirne zvezde, ki bi hladila pekoče bolesti, nikjer svetlega pramena zlatega solnea, ki bi razveselil boleče srce! Kakor ogromna olza poplavlja gorje obal življenja... Oj

težka pot, trnjeva pot! Mamica, sključena starica, potuje... Nenadoma jo je poklicalo iz daljave. Ranjeni sinko kliče materino srce... Kam potuješ mamica? Ravnokar je utočila zvezdica na nebu... Smrt je švignila mimo, kakor zadnji pozdrav... A mamica nima solz v očeh.

Tam plaka mlada žena. Petero otrok, nedolžnih in ljubkih se ovija okoli krila... Misel za mislijo prihaja samotno in bolestno... Šel je ponosen in mlad, krepak kakor hrast, oči blesteče, cvetje na klobuku, pogum v srcu... „Še pridem, dušica, in tedaj bo lepo!“ Kriknila je ženka, kajti nenadna bolečina ji je presunila srce. Misel je švignila na poljano krvi... Tam blede junak — srce strto... Ali zamorjene so svetle solze — ženka ne plaka...

Mladenka sloni v samotni sobi. Rožno lice blede. Dan na dan čaka pisemce, pisemce polno sladkih besed in sanj... Cesar ga je poklical. Šel je — a ustna so šepetala tako sladko: „Pridem, kraljica moja, v svojem srcu vstvarim kraljestvo. Tebi ovenčam glavico, kajti v mojem srcu gori zate ljubezen... Cvetja bom trosil na steze tvojega življenja. Ti mi boš kraljevala, a jaz bom tvoj, ves tvoj...“ Pa je prišel list ves žalosten in prinesel mrke vrstice: „Ne plakaj, padel je tvoj kralj!“ Bolna glavica se je sklonila — a oko je bilo suho...

Pa se pomika četa zapuščenih, pregnanih. Kakor po gozdu begajoče zveri se ozirajo plaho in trudno. „Bežite, bežite, ljudje božji!“ Že je za petami kleti sovrag... V naročju otroci lačni, bolni. Sneg in burja drvita v srditem plesu. Nebo žari, kajti domovi goré... Zajoka dete vse šibko in revno, zaplaka mati v srčni britkosti, zacyili pes in muka izmučena žival, tresoč se in lačna... Starec stopa ves betežen, in oko mu gori v strahu. Hrbet se mu krivi pod tovorom, pretežkim za stara ramena... Zada pa odprto peklo. Kakor peklenski jeziki sikajo sovražne krogle, kakor besneče zveri tulijo granate. Smrt vihti svojo koso... — Ali oči so suhe... A tam, kjer pojo topovi svojo mrt-

vaško pesem, tam kjer stoje branilci na meji domovja, tam kjer švigajo ognjene kače in preži smrt ne prizanašajoč, ne izbirajoč, tam kjer kipi v veličastvu smrti nebo, tamkaj, kjer zaman poskuša tresoč roka ustaviti tekoči vir življenja, tam ni strahu v junaških srcih. Sneg pokriva gorske goličave in rdeči madeži vriskajo v belem prtu... Kakor orli, z jeklenimi kremplji in z gorečimi očmi, s trpečimi lici, bledimi od čuvanja, od truda, z orožjem v junaški desnici čakajo in trpé naši junaki... Krikne mladenič v bolesti — zahrope mož v smrtnem boju... Toda v očeh ni solza, in v srcu ni strahu...

Kakor silni žrtvenik je ves svet. Plameni se dvigajo do neba, in v božjem hramu drhte lučice. Sklonjene postave trepečejo v čudoviti bolesti in prečudni sladkosti. Toda srca ne krvavé in oči ne blede v solzah, kajti domovina je poklicala, in silne množice so se odzvale, prinašajoč s seboj svoje darove. Za to ni solz v očeh, in v hramovih božjih goré tisočeri plameni, kakor silen žrtvenik, ki priča o ljubezni do lepe domovine...

Stopila je Mati božja v hram Gospodov: „Nimam bogatstva, nimam zlata, ne baržuna, ne svile, demantov. Ali imam samo Dete, porojeno v bajni noči, med sijajem čudežne zvezde, svoj zaklad, luč svojih oči, zvezdo svojega življenja. Tebi, samo Tebi ga darujem o Bog, Ti oče dobroti, Ti sveti, ljubljeni...!“ Pristopil je svečenik, pa je dvignil svoje roke ter dejal: „... A tvojo dušo bo meč presunil...“

S čim bomo letos trte škropili?

To vprašanje se sliši letos od strani vinogradnikov najbolj pogostoma in je gotovo tudi za obstoj našega vinogradništva najbolj važno.

Doslej smo škropili trte z modro galico, te pa, kakor je znano, v Avstriji primanjkuje, od zunaj je pa tudi ni mogoče

dobiti, ker jo naši sovražniki ne pusté k nam uvažati.

Vendar se pa je naši marljivi kmetijski družbi, katere član bi moral biti tudi vsak vinogradnik, posrečilo kupiti deset vagonov modre galice na Švedskem.

Zasluga za to gre pred vsem ravnatelju te družbe, gosp. cesarskemu svetniku Pircu, ki je tudi že storil vse potrebne korake, da Nemčija dovoli prevoz te galice. Tako dobimo, zna biti že prav v kratkem času, deset vagonov tuje galice v deželo.

Toliko galice, mislim, nima v Avstriji še nobena dežela zasigurane. Kranjska kmetijska družba ima sicer še daljnih deset vagonov galice naročenih, če bomo pa tudi to galico še sem dobili, je vprašanje.

Za gotovo pa dobimo prvoomenjenih 10 vagonov modre galice in še zna biti tudi nekaj galice od države, ker je znano, da je država vso v Avstriji se nahajajočo galico zaplenila v korist vinogradnikom.

Ker se pa porabi v navadnih letih na Kranjskem za škropljenje trt okoli 20 vagonov modre galice, tedaj lahko rečemo, da imamo dobro polovico one galice na razpolago, ki je vsakoletno rabimo. Ali to zadostuje?

Da! Ako pravilno in varčno delamo, lahko s toliko galice izhajamo, poprijeti se pa moramo vsi Martinijeve škropilne zmesi.

Kaj je Martinijeva škropilna zmes?

Že spomladi lanskega leta je podpisani v številnih predavanjih in v listih, toraj tudi na tem mestu, opozarjal na važnost Martinijeve zmesi za škropljenje vinogradov. Važnost te škropilne zmesi je pa postala ob splošnem pomanjkanju galice od tedaj še večja.

Martinijeva škropilna zmes je navadna galičnoapnena škropilna zmes, v kateri pa je polovica galice nadomeščena z galunom.

Na 100 litrov vode vzamemo: za prvo škropljenje $\frac{1}{2}$ kg modre galice, $\frac{1}{2}$ kg

LISTEK.

Vojak pri jaslicah.

A. H.

„Juhuhu!“ je zavriskal trikrat povrsti Zlatov Lojze, čvrst fant lovskega bataljona, ko je zvedel radostno novico, da so mu dovoljeni za božične praznike trije dnevi dopusta. Sam ni vedel, kaj bi počel od veselja. Kar objel bi bil častnika, ki mu je to sporočil. Skrbi in strah in delo in znoj, ki jih je rodila dolga vojska, ki so ga spremljali zlasti zadnje dni, vse je bilo takorekoč pozabljeno. Srce mu je jelo urneje utripati. Domov pojde... Poldrugo leto skoro že ni videl bele domače hiše, ne skrbnega očeta, ne nagubanih lic ljubeče matere, ne bratov in sestic. Kolikokrat je že grizel njegovo dušo obup, da si ne bodo nikdar več gledali iz obličja v obličje! Sedaj mu je pa uslišalo dobrotno nebo srčne želje. Zares se čuti srečnega! Brez priprave, brez glave beži na vlak, kakor bi ga kdo proganjalo. Tu najde številne tovariše, ki se jim je sreča pravtako nasmejala, kakor njemu. Veselja si mane roke, pogleduje zdaj po vozu, zdaj skozi okno, v mislih

je pa že ves doma, že pri mizi v rojstni hiši v krogu svojih domačih.

Že jo maha po beli cesti proti vasi, ki mu je bila znana do zadnjega prebivalca, do slednje stezice. Pospeši korake. Srce mu igra veselja, kri urno plove po žilah, lica žaré, oči se iskré. Še par trenutkov, pa mu stopi noga na domači prag.

Mati Cila so ravno pripravljali večerjo. Ožró se po prišleču in zagledajo v njem — svojega ljubljena, Lojzeta. Roke jim omahnejo, burklje jim padejo iz rok in že stiskajo desnico sinovo, ga gledajo, obsipajo z vprašanji in se ga ne morejo nagledati.

„Da te le še enkrat vidim živega, pa sem zadovoljna“, so rekli in ga peljali v spremstvu malih bratov in sestic v prostorno sobo. To so ga vsi gledali! Lepa vojaška uniforma jim je bila nekaj povsem novega, četudi je bila stara in zamazana in je glasno vpila po veliki žehti. Večerja se je bila med tem že vsa prismočila, in ogenj je že pojema, ko so se zopet domislili skrbna mati na opravilo zunaj v veži.

Pičlo odmerjeni dopust je mineval Lojzetu brzo, brzo. Že je trebalo misliti na ločitev. In to ni bilo prijetno. Koliko so mu imeli naročiti ljubeča mati! Sleherni

dober nauk je slišal Lojze dvakrat, trikrat. Pa še nekaj leži na srcu blage matere Cile. „Veš kaj, Lojze! Še eno željo mi izpolni, samo eno željo, prihajajočo iz materinega srca; lepo te prosim, pojdi še k spovedi, predno se povrneš k vojakom. Cerkev je blizu, duhovnik tudi. Tako lepa priložnost se ti ponuja, da poskrbiš za svojo dušo, da morebiti take ne boš več našel. To veš, kam se vračaš. Morebiti...“ Solze ji zalijejo oči. „Noč in dan bi ne imela pokoja, če bi slišala, da te je zadela nesreča, kakor že sto in tisoč drugih, pa bi ne vedela zagotovo, si li naredil račun z Bogom, ali ne.“

In Lojze! Odkrito povedano: niso mu prijale materine besede. Komaj je par dni doma, pa že sitnarijo s spovedjo. Da mu je kdo drug tako zinil, bi se bil okrenil in šel. A mati, ki ji veje ljubezen iz vsake besede, ta skrbna mati bi bila pa le preveč užaljena, če bi ji odrekel željo. Naj bo! Mati so le mati. Časi vojske so tudi resni dovolj.

Popoldne naslednjega dne po praznikih je šel Lojze počasi proti cerkvi. Mrčilo se je že. Ni mu bilo lahko opravilo, ki se je zanj odločil. Precejkrat je že namreč pokazala luna zemljanom svoje

bledo lice odtakrat, ko se je bil on zadnjič predstavil spovedniku. Tudi ni šlo vojaško življenje brez sledu mimo njega.

Stopi v polmračno hišo božjo. Čisto prazna je. Sam bo torej. Nihče ga ne bo opazoval, ga motil, nihče raztresal. Kakor nalašč zanj. In ta mračna tišina v cerkvi! Kako blagodejno vpliva že sama po sebi na človeka, kako mu odpira skoro nehoté vrata do srčnih globin! Se bo vsaj lahko pripravil na sveto opravilo, kakor se gre.

A Lojze se takrat kar ni mogel zbrati. Sam ni vedel zakaj. Ni se mu ljubilo misliti o dneh, ki so mu potekali pri vojaki. Pogledal je proti velikemu oltarju, kjer biva v tabernakeljnu Bog, a njemu skoraj tuji Bog, potem proti prižnici, odkoder je časih slišal, kaj ni dovoljeno storiti, pa zopet po sencah, ki so se sprehajale po stenah. Duh mu uide ven iz cerkve in že se mudi v domači hiši.

Vzdrami se. Tam v kapelici utriplje rdeča luč. Kaj bi bilo? Sam je v cerkvi, nič se mu ne ljubi; gre gledat lučko. A, lučka je tu pred jaslicami. Lepo jih osvetljuje, jaslice, tiste jaslice, ki jih je on kot otrok tako rad hodil gledat, ki se od

galuna in približno 1¼ kg ugašenega apna; za drugo in vsa nadaljna škropljenja vzamemo pa ¾ kg galuna in 2 kg ugašenega apna.

Le kdor ima galice dovolj, zlasti če je poletje mokrotno, vzame lahko za drugo in nadaljnje škropljenje 1 kg galice, ¾ kg galuna in 2½ kg apna.

Da pripravimo n. pr. sto litrov Martinijeve zmesi za prvo škropljenje postopamo tedaj tako-le: Vzamemo primerno velik čeber in odmerimo vanj 100 litrov vode. Od te vode odvezamo koj en škaf, to je kakih 20 litrov vode stran, za raztopitev apna.

V ostalih 80 litrov vode raztopimo ½ kg modre galice in ½ kg galuna ob enem in sicer tako kakor smo vajeni, to je, da oboje obesimo v enem košku ali v eni vreči tik pod površino vode v čeber.

Ko sta se galica in galun raztopila, razmešamo v pripravljeni vodi v škafu ¼ kg dobrega, mastnega, vgašenega apna na redek apnen belež in tega potem med vednim mešanjem precedimo v raztopino galice in galuna v čebru.

Nato vse še enkrat dobro premešamo in preskusimo s koščkom reagenčnega (preskuševalnega) papirja, če ni zmes več kislá, ker bi sicer v tem slučaju trto opalila.

Če je bilo vzeto apna zadosti, postane v to zmes pomočen košček rdečega lak-movega papirja moder (plav), oziroma košček belega, fenoltaleinovega papirja rdeč.

Če se je to zgodilo, gremo lahko škropiti, če ne, je bilo vzeto apna premalo, oziroma je bilo apno preslabotno in ga je treba še dodati. Tako tedaj pravilno pripravimo škropilno zmes.

Enako postopamo tudi pri drugem in tretjem oziroma nadaljnjem škropljenju, samo da vzamemo, da je zmes močnejša, vsake snovi nekaj več, toliko namreč, kolikor je bilo navedeno zgoraj.

Priprava Martinijeve škropilne zmesi je tedaj prav lahka in enostavna. Opomniti je le še, da se ne sme rabiti več kot en dan staro zmes, zato naj se je pripravi vselej le toliko, kolikor se je v enem dnevu porabi.

(Konec prihodnjic.)

Kako pridemo po mestih do malo zemlje?

Skrb za vsakdanji živež razjeda danes marsikatero hišo. Pičli dohodki, rastoča draginja, to spravlja mestne prebivalce v čimdalje težji položaj.

Kdor ima le količkanj zemlje, da mu ni treba vsak grizljaj posebej kupovati, se čuti na boljšem. Zato prodira po malih

mestih čimdalje bolj prepričanje, da si je treba pomagati z najemanjem zemljišč, da si na ta način saj deloma zagotovimo potrebni živež in znižamo neznosne stroške za življenje.

Kjer so se prej obdelovali rodovitni vrtovi, tam so v zadnjih desetletjih zrastle nove hiše po mestih. Tako so sčasoma izginili mnogi vrtovi. Kolikor prostora se je zazidalo in obrnilo za stavbne prostore, toliko se ga je tudi izgubilo za pridelovanje zelenjave in drugega živeža. Tako n. pr. je tudi v najbližji okolici Novega mesta šlo že veliko vrtnega prostora v zgubo. Kjer stoje sedaj lepe in velike nove zgradbe, kjer imamo sejmišče itd., tam se je pred leti prideloval krompir, fižol, zelje in druga zelenjad. In taka slika se odpira očem po vseh mestih, ker se je že povsod veliko vrtnega sveta zazidalo in porabilo v druge namene.

Danes pogrešamo vse te prostore toliko bolj, ker je mej tem narastlo tudi število prebivalstva.

Mestne občine imajo težko delo s prehrano prebivalstva in veliko odgovornost. In tu nastane vprašanje, ali bi ne mogle mestne občine za aprovizacijo tudi na ta način kaj storiti, da bi pospeševale dobavo pripravnih prostorov za pridelovanje potrebne zelenjave in drugega živeža? Ali bi se ne dala vpeljati kaka akcija, s katero bi se pripomoglo mestnim prebivalcem do malo zemlje, do pridelovanja potrebnega krompirja, repe in fižola? Ali bi se ne dalo v najbližji okolici pomnožiti število vrtov in manjših njiv? Ali bi se ne dala večja zemljišča razdeliti, v najem oddati in času primerneje izkoriščati?

Prepričan sem, da se dá v tem oziru še marsikaj dobrega storiti za mestno prebivalstvo, če bi se od strani mestnih občin vpeljala v to svrhu kaka primerna akcija, ako bi mestna občina posredovala dobavo pripravnih prostorov za oddajo v podrobni najem.

Nekatere mestne občine utegnejo imeti same nekaj pripravnih in razpoložnih zemljišč, katero kaže obrniti za pridelovanje živeža in prepustiti meščanom v manjših parcelah v najem. Kjer pa to ni mogoče, naj pa skušajo mestne občine dobiti pripravna zemljišča od takih mestnih in vnanjih posestnikov, ki imajo dosti zemlje, več kakor je rabijo in kakor jo morejo sami obdelovati. Od takih posestnikov naj se dobe zemljišča, saj za čas vojne, in naj se oddajajo mestnim prebivalcem v najem.

Tudi v bližnji okolici Novega mesta n. pr. bi se dalo dobiti še nekaj takega prostora, ki bi se dal porabiti za vrtove in mala zemljišča, in ki bi se na ta način veliko boljše in času primerneje izkoriščal,

kakor pa, če leži slabo obdelan ali z borno travo poraščen in sam sebi prepuščen. Posestniki, ki imajo več zemlje in ki jo utegnejo brez škode za lastna gospodarstva oddati meščanom v najem, naj se oglasijo in naj ponudijo taka zemljišča pri mestni občini, mestne občine naj pa posredujejo oddajo takih prostorov v najem, da pridejo potrebnim mestnim prebivalcem v roke.

Tako bodo mestne občine skrbale za aprovizacijo mest in storile hvaležno delo za mestne prebivalce.

Nazaj k grudi! Ta klic ne velja danes samo za kmetske ljudi, ampak velja tudi za malomeščane, četudi le v delnem pomenu svojem! Rohrman.

Cerkveni koncert v Novem mestu.

Cerkveni koncert, ki se je vršil v nedeljo 23. januarja zvečer ob pol 5. uri v korist vdov, sirot in invalidov tretjega armadnega zbora v kapiteljski cerkvi, je v sedanjem vojnem času kar zablestel kot blagodejna solnčna luč, pregel in vzradostil vse Novomesto in okolico. Prostrana cerkev je bila prenapolnjena poslušalcev iz vseh civilnih in vojaških stanov obojega spola, civilnih in vojaških dostojanstvenikov. Posebno slovesno lice je dala cerkvi navzočnost nenavadno mnogoštevilnega vojaštva. Osobito nás je pa najprijetnejše iznenadila prisotnost ekscelence g. goriškega knez nadškofa Franca Sedej, mil. g. opata P. Bernarda Widmanna iz Zatičine ter našega dičnega prvaka, skladatelja preč. g. P. Hugolina Sattner iz Ljubljane, ki so pohiteli v našo dolensko metropolo osebno počastiti naš koncert.

V resnici, takega glasbenega užitka, kot nam je nudil ta cerkveni koncert, ne uživamo mnogokrat. Vojaška godba 87. polka je imela glavno vlogo, ki jo je izvršila povsem umetniško. Največji učinek je dosegla s slavnostnim zborom iz Oratorija „Mesija“ od Händelna. Prekrasen je bil Kienzl nov „Blagor jim, ki jih preganjajo“, katero točko je izvajala mojstrsko. „Largo“ od Händelna in pa „Hvalnica“ od Kremserja za orkester in orgle sta bili vzvišeni točki, katerih učinek, posebno pri hvalnici, je bil naravnost majestetičen; polne orgle, poln orkester (32 mož) je donelo, da je človeku veselja srce kipelo. G. primarij dr. Strašek je pel s svojim obsežnim glasom Gounodovo „O salutaris hostia!“ prav izborno.

Krona koncertu je bila pa gospa Pavla Lovšetova. To ni pevka, ampak ljubki slavček! Njen čisti glas, lahkota v višini, gibčnost, s katero je premagala v Haydnovi „Ariji iz Stvarjenja“ ogromne težkote, imponirajo. Tako pa, kot je pela prvo Arijo iz Sattnerjeve „Assumptio“,

zna le ona; o njej ni druge sodbe — slavček je!

Mešan zbor, 56 pevk in pevcev, spremljan s polnim orkestrom, je zapel, žal, samo „Credo“ in „Sanctus“ iz Gruberjeve božične maše op. 45, ampak tako veličastno in dovršeno, da je ostala le ena sodba: premalo petja! Kakor smo že ob raznih prilikah opravičeno povdarjali, ima pa Novo mesto zares pevke in pevce, da jim niso kos zlepa cerkveni zbori tudi večjih mest. Sodelovale so pa tudi vse najboljše moči in smo po pravici Novomeščanje ponosni na naše vrle gg. pevke in pevce in njih pevovodjo, našega umetnika in skladatelja g. Ig. Hladnika.

Koncert je zaključila večno krasna cesarska himna, ki je mogočno donela v hiši božji pod spremljevanjem polnega orkestra in orgel ter vsega pevskega zbora tako, da še nismo slišali v Novem mestu sijajnejšega izvajanja cesarske pesmi. Bog živi in ohrani našega preljubega vladarja in vso cesarsko hišo in celo veliko Avstrijo!

Da se je pa zamogel tako nenavaden slaven cerkven koncert uprizoriti, gre čast in hvala veleč. in mil. g. proštu dr. Seb. Elbertu, ki ima vsikdar sree in vnemo za vse takšne prireditve v gmotno pomoč in tolažbo trpečemu človeštvu in ravnotako zopet v prijetno razvedrilo občinstvu civilnega in vojaškega stanu, ki si želi vsaj trenutne utehe v teh resnih časih.

Prav pohvalno pa moramo opomniti, da se je vršil koncert v prelepi harmoniji tudi v nravnem oziru. Vse obnašanje, vse vedenje ogromnega občinstva na koru in v cerkvi, kakor vsacega posameznika, je bilo vzvišeno in dostojno. Na prvi pogled si spoznal, da so se vsi navzoči dobro zavedali, da so zbrani v hramu božjem pod resnim utisom časa.

Bil je pa tudi denarni uspeh zelo blagoslovljen, kajti nabralo se je povodom tega cerkvenega koncerta K 1501-93 ter še dohajajo vedno novi darovi. Gotovo bo ta svota izdatno posušila britke solze vojaškim vdovam, sirotam in invalidom, katerih svojci se boré in trpé, ali pa so že svoje življenje izkravali za cesarja in domovino. Uh.

Domače in tuje novice.

Vojaška godba v Novem mestu. Po dolgem molku smo imeli zopet priliko, poslušati krasno izvajanje vojaške godbe 87. pešpolka, ki je došla iz Ljubljane povodom popoldanskega cerkvenega koncerta v kapiteljski cerkvi, o katerem poročamo na drugem mestu. V nedeljo ob polu 12. uri je koncertirala na glavnem trgu ob krasnem vremenu pred veliko množico ljudstva. —

njih kar ločiti ni mogel. Kako vesele trenutke je prebil pred njimi. Takrat seve je bil še otrok, nedolžen deček, ki še ni poznal hudobije in grdobije tega sveta. Postal je fant. Za jaslice ni več maral. Ni jih šel več pogledat. Ostajal je zadaj v cerkvi med tovariši in sramoval bi se bil, če bi ga bila videla soseda bolj spredaj v cerkvi ali morebiti celo pri jaslicah in bi potem bila okrog pravila, da je pobožen. Ampak v mladih letih je bilo vseeno najbolj prijetno. Še bi jih rad enkrat užival. To rad prizna.

Po več letih torej stoji on zopet pred jaslicami. Ogleduje jih. Vse drugačne se mu zde, kakor v otročjih letih. Vse vidi sedaj, rekel bi, z drugimi očmi.

Zamislil se Lojze v jaslice. Pred očmi se mu priigra dogodek božične noči. Ogleduje zdaj pastirje, zdaj Jezusčka in začne — primerjati sebe z njimi. Pobožno ljudstvo občejuje preproste pastirje, pomiluje siromašno Dete v hlevčku. Pa bi vendar on še bolj zaslužil občudovanje, še bolj pomilovanje. Kaj pa so doživeli pastirji posebnega. Čuli so pri čredah ponoči; kolikokrat je čul on na straži, opazoval zvezdnato nebo in pazil, da se ne vtihotapi sovražnik. Obsije jih

svetloba; on je tudi imel skoro nešteto krat priliko opazovati ozračje, razsvetljeno z raznobarnimi raketami in svetlobnimi metali. Pastirji so čuli angelsko petje; sam pa godbo, ki so jo igrale puške, strojnice in topovi. Ni li tudi on kakor pastirji?

Ogleduje Dete v hlevčku. V hlevčku se je rodil Jezus. Kolikokrat je že on spal še na slabšem kot v hlevu. Jezus je ležal vsaj na slamí. On še slame ni imel. Jezusu sta delala veselje Marija in Jožef, sta skrbela zanj, ga božala; kdo se je pa zanj pobrigal! Mrzlo je bilo, da se je ves tresel, pa ni bilo oslička in vola, ki bi mu bil dihal gorko sapo. Ni li torej on še na slabšem kakor pastirji in Jezus?

Pa zdi se Lojzetu, da ne misli prav. Te misli bi bile skoro bogokletne. Kako se upa on primerjati s preprostimi, pa Bogu vdanimi pastirji. Na svojo dušo je čisto pozabil. In božje Dete ... Bilo je pač Dete božje. On je pa človek. To trpljenje Jezusovo res ni bilo najhujše. „Pa pogledj na križ, mu veli notranji glas, in potem odgovori božjemu Zveličarju, ko te vprašuje: O vi vsi, ki greste mimo, pomislite in pogledjte, če je bolečina, kakor je bolečina moja!“

Dalje ne more več o tem razmišljati. Kesanje ga prevzame. Odpusti naj mu Bog! Saj ni tako zares mislil.

Ozre se še enkrat v Dete. Kako ga gleda! Preje tega še opazil ni. Kamor se obrne, povsod gleda za njim Jezusček s svojimi lepimi očesci. Kaj ga neki gleda? Kaj ga mar ljubi? Njega naj bi ljubilo! Pač on ni vreden te ljubezni. Kako je živel kot vojak, zlasti dokler je bil še v zaledju. Družba, ki ga je obdajala ... Med njimi Jezusa ni bilo, kakor je bil pri pastirjih. Jezus bi pač gotovo ne maral živeti v taki družbi. Bežal bi od njih. Pa si celo upa primerjati se s preprostimi, pa poštenimi pastirji, in z Jezusom, najsvetejšim ... On se je pač oddaljil, zelo oddaljil od njega ... Posebno takrat ...

Solza mu stopi v oko. Dete ga pa gleda, gleda. Po njem gleda. „Nisem prišel iskat pravičnih, ampak grešnike.“

Pogumen postaja. Novo moč čuti v sebi. Srce se mu otaja, mehko mu postane in tako lepe misli mu vstajajo v glavi. Vse drugače mora biti. Tako bo živel, da ga bo gledalo božje Dete z veseljem.

„Jezusček, gledaš me, ker me ljubiš. Tudi zame si se rodil. Tudi zame si trpel,

ležeč na slamí v borni votlini. Na to nisem mislil. Ljubiš me zares? In jaz? Odpusti mi, Dete, nehvaležnost! Glej, sedaj te bom pa tudi jaz gotovo ljubil, te ljubil z novo ljubeznijo in ti delal tudi kot vojak veselje. To obljubim tu pred jaslicami.“

Zaslišijo se koraki po cerkvi. Lojze poklekne skesan pred zamreženo okno ...

Vrača se domov. Zopet bi zavriskal, pa še bolj iz srca, kakor takrat, ko je zvedel, da pojde na dopust. Vest si je pomiril. In kako lepo so ga tolažili gospod!

„Glej! Jezus je prinesel mir na svet. Saj veš, kako so peli angelci. Tudi tebi je prineslo Dete mir srca. Ponesi ta mir med vojake, v vojsko. Čuvaj ga, kot dragocen zaklad in se varuj v pričo tovarišev, da ti ga kdo ne vzame. Nosiš ga v prsteni posodi. Trdno zaupaj v Boga in se popolnoma pusti voditi njegovi sveti volji. Naj pride, kar hoče. Nič se ne boj. Saj veš, katere besede so prišle iz ust božjega Zveličarja: Blagor mirnim, ker bodo otroci božji imenovani.“

Zvečer po cerkvenem koncertu pa je svirala vojaška godba v natlačeno polni kavarni „Central“. Drugi dan v ponedeljek ob 9. uri je igrala pred novo gimnazijo, nato pred bolnico cesarice Elizabete in popoldan ob pol 3. uri pa pred bolnico Usmiljenih bratov v Kandiji. Vodo bi v morje nosil, kdor bi hotel to vojaško godbo hvaliti. Eksaktnost, prednašanje in čistost harmonije, samo imponira: tako izvaja le vojak, vaje discipline in udan z vso ljubeznijo „muziki“. V ponedeljek zvečer pa se je odpeljala vojaška godba zopet v Ljubljano, zapustivša nam najlepše utise in srčno hrepenenje, jo zopet kmalu slišati v Novem mestu.

Izkaz dohodkov povodom cerkvenega koncerta v Novem mestu. Pri koncertu na vstopnini z všteyšimi preplačili se je nabralo K 1140-01. — Poslali so nadalje: g. župan Rosmann v imenu slavne mestne občine K 50—; grofica Alba Margheri K 10—; grofica Rodriga Margheri K 10—; trgovec g. Karl Barborič K 20—; gospod kaplan Lobé K 10—; č. III. red sv. Frančiška K 11-40; rodbina pl. Terbuhovič K 5—; g. Anton Kline K 5—; g. župnik Nemanjč K 5—; g. župnik Zoré K 4—; g. župnik Vovko K 3—; gospod svetnik A. Šmidovnik K 5—; g. kaplan Šušteršič K 3—; gosp. vojni kurat Novak K 2—; Neimenovan K 6—. — Pri koncertu v kavarni „Central“ se je vplačalo vstopnine v isti namen K 217-52. Toraj je skupaj vseh dohodkov K 1501-93. — Bog plačaj obilno! Izrekam konečno svojo najiskrenejšo zahvalo vsem p. n. sodelovalcem in obiskovalcem koncerta in sploh vsem, ki so na kakoršenkoli način pripomogli k njegovemu častnemu uspehu, osobito še tvrdki J. Krajec nasl. za vso po svojem voditelju Urb. Horvatu izkazano požrtvovalnost, ki nam jo je ob tej priliki zopet izkazala z brezplačnim nastiskom vabil, kakor to vedno radevolje stori ves čas vojne v korist Rdečemu križu in v pomoč vsem blagim namenom raznih vojnih podpornih zavodov.

Prošt dr. Seb. Elbert.

Novomesto in Kandija v zastavah. Povodom rojstva presvetlega zaveznika naše Avstrije nemškega cesarja Viljema II. so plapolale včeraj zastave raz hiš v Novem mestu in v Kandiji. Cesar Viljem II. se je rodil 27. januarja 1859. leta in je tedaj star 57 let.

Podružnica „Slomškove zveze“ za novomeški in črnomeljski okraj zboruje 3. februarja t. l. ob 11. uri dopoldne v dvorani Rokodelskega doma v Novem mestu. Predava c. kr. okr. šol. nadzornik gospod Janko Grad. Vabljeni so vsi člani in članice, kakor tudi vsi prijatelji šole in „Slomškove podružnice“. Pridite gotovo! Odbor.

Zrelostni izpiti na novomeški gimnaziji. Maturo je napravil v prvem semestru šolskega leta 1915/16 devet osmošolcev ki so že enoletni prostovolci, med temi trije z odliko. Z odliko so maturirali: Mušič Jurij sprejet v Franc. Jožefovo vojaško akademijo na Dunaju, Turk Josip kadet v Schefflingu in Režen Franc enoletni prostovolec v Judenburgu. Spričevalo zrelosti so dobili: Artič Franc, Bele Jožef, Kit Janez, Kvas Ferdinand, Pintar Viktor, Ropas Milan. — Predsedoval je dvakrat (27. novembra 1915 in 7. januarja 1916) g. deželni šolski nadzornik dr. J. Bezjak, štirikrat (29. novembra, 22. decembra 1915, 10. in 24. januarja 1916) gosp. ravnatelj Fr. Breznik.

20 kronski bankovci stare vrste, izdaje 2. januarja 1907, ki so rudečkaste barve in imajo številko 20 na obeh straneh v zgornjih vogalih, so s 1. januarjem 1916 iz kurza ter se ne sprejemajo več v plačilo. Pač pa se isti lahko zamenjajo pri avstrijskih bankah in sicer še do konca leta 1921. Potem pa izgubijo vso veljavo.

Zgodnja spomlad. Ob sedanjem toplem vremenu razveseljujejo nas v naši okolici že spomladanski žafran in pa dišeče vijolice. Zares zgodnji pomladanski pozdrav. Sicer pa te cvetlice niso nič kaj dobre napo-

vedovalke ugodne in lepe spomladi, ker bo še dovolj mrzla in snežena. — Ravno kar nam je prinesel neki gospod lepo cvetečo vejico marelice.

Katol. slov. izobraževalno društvo v Metliki je priredilo 23. jan. v nedeljo popoldne po večernicah predstavo z zelo zanimivim vspehom v korist Rdečemu križu in zavodu za oslepele slovenske vojake. Vse točke so izborno uspele. Zanimanje je bilo toliko, da je moralo do 200 ljudi oditi, ker ni bilo več prostora. Zato se predstava z nekoliko spremenjenim vspehom 30. januarja ob 3. uri popoldne po večernicah ponovi.

Srebrno hrabrostno svetinjo je prejel naš domačin Karl Lenard vsled svojih junaških dejanj pred sovražnikom na laškem bojišču. Ker se je pa nahajal takrat v bolnišnici vsled pridobljenih ran po šrapnelu, je poslal njegov nadporočnik Kaltenegger iz vojne pošte št. 76 svetinjo njegovemu očetu Jožefu Lenardu v Novomestu s zelo laskavo pismeno čestitko k pridnemu in pogumnemu sinu.

Padel je na laškem bojišču v bližini Sv. Mihaela korporal g. Avgust Skerl, novomeščan, sin čevlj. mojstra g. Skerla. Zadet je bil 18. dec. v glavo ter takoj obležal, kakor poroča uradno obvestilo. Lansko leto se je bojeval tudi na ruskem bojišču, kjer je bil ranjen na ustnice in v roko. Ko se je pozdravil v bolnišnici, podal se je na laško fronto, kjer mu je sovražna krogla le prehitro pretrgala nit mladega življenja. Star 26 let zapuša jokajočo ženo, dva nepreskrbljena otročiča in neutulajljive stariše, brata in sestro. Počivaj v miru hrabri bojevnika, tvoja duša pa naj uživa rajsko slavo!

Umrla je 26. jan. ob 7. uri zjutraj, po dolgotrajni mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, stara 70 let. gospodična Frančiška Bobič posestnica v Novem mestu in teta gosp. mornariškega kurata A. Jarca in g. poslanca Evg. Jarca. Pogreb je danes v petek ob 4. uri. Bog ji daj večni mir in pokoj!

Umrla je 16. jan. Marjeta Kalčič, po dolgi in zelo hudi bolezni, previdena s sv. zakramenti, v 78. letu. Pogreb je bil 18. januarja. Naj počiva v miru!

Letnika 1868 in 1869 pozvana pod orožje 21. februarja. Z Dunaja se uradno poroča, da sta letnika 1868 in 1869 pozvana pod orožje 21. februarja 1916. Vojna uprava namerava ta dva letnika kakor letnike 1865, 1866 in 1867 zaposljevati v zaledju in v etapnih prostorih.

Prebiranje županov in občinskih svetovalec. Včeraj in danes potrjenim županom in občinskim svetovalcem se je izjavilo, da gredo pod orožje s prihodnjim prvim pozivom. Prvi prihodnji poziv bo 21. februarja.

„Glasbena matica“ v Ljubljani. Mojster na goslih g. Zlatko Baloković iz Zagreba bo koncertiral v torek 1. februarja 1916 zvečer v veliki dvorani hotela „Union“. Inozemski listi so mu priznali svetovno slavo. Na koncertu dne 4. oktobra 1915 v Ljubljani je pokazal, da zasluži to slavo popolnoma. Spremljal ga bo umetnik na klavirju g. prof. Krauth iz Zagreba.

Kmetijska podružnica v Novem mestu je imela odborovo sejo dne 24. jan. t. l. Načelnik ravnatelj Rohrman se je najprej spominjal smrti velezaslužnega predsednika glavne družbe Frančiška Povšeta, ki pomeni za družbo in za njene podružnice nenadomestljivo izgubo. Odlikoval se rajni predsednik ni samo po svojem vplivnem stališču, ki ga je zavzemal v javnosti na raznih odličnih in častnih mestih, ampak tudi po svoji strokovni izobrazbi in po svoji neumorni delavnosti. Zato pa ni bilo predsedniško mesto zanj le častno mesto, ampak mesto, na katerem si je prizadeval uveljavljati vse svoje strokovno znanje in svoje izkušnje v prospeh kmetijstva. Prav tem lastnostim njegovim se je zahvaliti, da je družba uspešno napredovala in da se je povzdignila na višek svojega razvoja. Ranjki predsednik

je imel pa tudi blago srce za vse kmetijske težnje in je s svojim vplivom mnogo do-brega storil za posameznike kakor tudi za cele kmetijske organizacije. Organizacija podružnic mu je bila posebno pri sreči in je škoda, da ni mogel izpeljati vseh svojih načrtov. Za vsa njegova dela v prid kmetijstvu mu hočemo ohraniti tudi pri naši podružnici časten spomin, želeč, da uživa onkraj groba bogato plačilo in rajski mir. Poročilo o slavnosti „Zlatega klasu“ in o oddaji znakov, se je vzelo na znanje. Podružnica je oddala 2700 znakov. Istotako se je sprejelo poročilo o gmotnem položaju podružnične trtnice in drevesnice. Sklenilo se je soglasno, da se oddajo prazni prostori trtnice v najem in da se napravi na deželni odbor primerno podprta peticija za subvencijo podružničnih nasadov v letu 1916. Slednjič so se določile cene za oddajo sadnega drevja in trt. Vsak ud dobi brezplačno po 3 drevesca. Čez to število jih zamore nabaviti po 80 vin. komad. Cep-ljenke so za člane po 14 vinarjev.

Živinorejska zadruga za novomeško okolico v Kandiji je imela 24. jan. t. l. sejo načelstva s predlogi za delovanje l. 1916. Tajnik zadruge ravnatelj Rohrman je izjavil, da ima zadruga skrbeti za to, da se ohrani v zadržnem okolišu zadostno število plemenjakov za rejo goveje živine in prašičev. Štetje živine z dne 1. dec. minulega leta nam je pokazalo, da se je število goveje živine od zadnjega štetja (pred 5 leti) povzdignilo po celi deželi za 20.000 glav in da se je povzdignilo tudi število bikov za 5 4 9 glav. V zadržnem okolišu, ki obsega 5 kmetijskih občin, se pa tega ne čuti, ampak preje nasprotno. Število bikov propada in je danes manjše kakor druga leta. Posebno neugodno je pa stanje mrjascev. Po izkazih zadnjega štetja se je naštel po celi deželi trikrat manj mrjascev kakor leta 1910. V novomeškem okraju n. pr. je padlo število mrjascev od 211 na 69. To so številke, ki dosti jasno govore, kaka nevarnost preti naši prašičjereji, če se reja mrjascev ne vzdržuje v potrebnem številu. Poročevalec je stavil dva predloga, ki sta se soglasno sprejela in sicer 1) da se po vseh občinah zadržnega okoliša poizveduje o sedanjem stanju oziroma številu bikov in mrjascev, in 2) da se naprosi deželni odbor, da z nagradami podpira potrebni naraščaj mladih bikov in mrjascev. Nagrade naj bi se razpisale in delile o priliki pregledovanja priglasihih živali.

Vojni pregled.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 22. jan. — Včeraj so se na celi severovzhodni fronti vršili boji s topovi. Pri Berestianih v Voliniji so naše čete odbile ruske poizvedovalne oddelke. Danes zjutraj je sovražnik zopet pričel napadati dele naše besarabske fronte, pa smo ga odbili.

Dunaj, 23. jan. — Na višini Dolzoka severno od Bojana ob Prutu smo razstrelili predsinoči z mino nek ruski jarek. Med 300 mož močno posadko je bilo mogoče žive rešiti le nekaj ljudi. Ponoči od včeraj na danes so pregnale naše čete sovražnika v ravno tem prostoru iz neke njegove utrdbe. Severnozahodno od Uscieczka izvajajo Rusi že več časa veliko napadov na neko našo utrdbo pri mostu. Skoraj vsak dan se vnamejo pobliznji boji. Vrli branilci vzdrže vse naskoke. Južno od Dubna je napadel sovražnik danes zjutraj po močni topniški pripravi naše postojanke, bil pa je s težkimi izgubami odbit.

Dunaj, 22. januarja. — Odložitev orožja črnogorske armade, ki je predpogoj za nadaljna mirovna pogajanja, je v teku. Avstroogrške čete so v ta namen, opustivši vsako sovražnost, pričele prodirati v notranjost dežele. Črnogorski vojaki morajo, kjerkoli pridejo skupaj z našimi oddelki, odložiti orožje in se, če se to zgodi brez

odpora, lahko pod primernim nadzorstvom posvete v domačih krajih svojemu delu. Kdor se upira, se mu orožje vzame s silo in pride v vojno ujetništvo. Taka rešitev, ki jo zahtevajo vojaški vzroki in tudi posebne navade dežele in njenih prebivalcev, bo najhitreje pripomogla do miru Črnigori, ki že toliko časa trpi vsled vojske. Črnogorsko višje poveljstvo je v tem smislu poučeno.

Dunaj, 23. jan. — Topniški boji ob tolminskem mostišču, v zahodnem odseku karnijskega pobočja in na posameznih delih tirolske bojne črte. V prostoru pri Bovcu je bil odbit napad nekega sovražnega slabjšega oddelka na strmini Rombona.

Dunaj, 23. jan. — Položitev orožja Črnogorcev napreduje. Na številnih točkah se je položilo orožje. Na črnogorski severno-vzhodni bojni črti se je udalo zadnje dni nad 1500 Srbov. Naše čete so zasedle jadranski pristanišči Bar in Ulcinj.

Dunaj, 24. jan. — Sinoči smo zasedli Skader. Nekaj tisoč Srbov, ki so tvorili posadko trdnjave, se je umaknilo brez boja proti jugu. Naše čete so dalje vkorakale včeraj v Nikšić, Danilovgrad in Podgorico. Razorožitev dežele se je izvedla do te ure brez preprirov. Črnogorski oddelki na nekaterih točkah niso niti čakali naših vojnih sil, marveč so položili orožje že prej, da so se vrnili lahko domov. Na drugih krajih je pa večji del razorožencev odšel rajše v vojno ujetništvo, kakor pa da bi se bil vrnil domov, kar jim je bilo dovoljeno. Prebivalstvo je sprejelo naše čete povsod prijazno, ne redko s slavnostmi. Izgredi, kakršni so se n. pr. pripetili v Podgorici, so takoj ponehali, kakor hitro je prišel prvi avstrijski oddelek.

Dunaj, 25. januarja. — Razoroženje črnogorske vojske se prekoslej gladko vrši. Povsod kamor pridejo naše čete, izroče črnogorski bataljoni pod poveljstvom svojih častnikov brez obotavljanja svoje orožje. Številno oddelkov iz pokrajin, ki jih naši še niso zasedli, je naznanilo našim prednjim stražam, da so pripravljeni položiti orožje. V Skadru smo zaplenili 12 topov, 500 pušk in 2 strojnici.

Popolnoma izmišljena so vsa iz so-vražnega tabora izhajajoča poročila o novih bojih v Črnigori. Potrjuje se, da je zapustil kralj svojo deželo in svojo vojsko. V katerih rokah se nahaja zdaj dejanska vladna oblast, se še ne more določno dognati, a je za vojaški izid črnogorske vojske popolnoma brez pomena.

Dunaj, 25. jan. — Razni deli naše severovzhodne bojne črte so se nahajali včeraj zopet pod ognjem ruskih topov. Na mnogih mestih je sovražnik zelo živahno poizvedoval.

Dunaj, 25. jan. — Sovražno topništvo je obstreljevalo na tirolski bojni črti kraja Creto (Judikarije) in Caldonazzo (dolina Sugana).

Dunaj, 26. jan. — Naše čete so vzele ob goriškem mostišču v boju pri Oslavju del tamošnjih postojank. Ob tej priliki so ujele 1197 Italijanov, med njimi 45 častnikov in zaplenile 2 strojnici.

Tudi na več drugih mestih bojne črte ob Soči so postali boji hujsji. Odbili smo napade in približevalne poizkuse Italijanov proti Podgori, Sv. Mihaelu in proti našim postojankam vzhodno od Tržiča.

Naši letalci so metali bombe na so-vražna bivališča in skladišča v Borgu in v Ali.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dopisi.

Iz Čateža ob Savi. „Sedaj je tisti čas, ko morajo ljudje trpeti. Eni na vojski, drugi doma. Bog nas tepe vse. Kaj bo, kaj bo? Vse bo prišlo k nič, vse bo poseblo in segnilo. Kaj takega pa še ne!“

Tako in enako tarnanje se je slišalo meseca novembra, ko je padlo nekaj snega,

menda ne samo pri nas, ampak tudi drugod. Pa res se je bilo bati. Pri nas niso kmetje še vse s polja spravili, niso imeli ne stelje ne drv, ker so komaj glavno delo na polju in v vinogradu storili, zunaj pa lepo sneg zakreše in prekrži vse načrte, poleg tega pa jih pripravi še v strah, da bo zima huda in dolga, da bodejo zmrzovali, da bo živina na golem i. t. d. Pa oko Očeta v nebesih je pogledalo na zemljo in smililo so se mu zemljani, pa je dal toplega solnčka in vetra, da sta prepodila sneg in sta prinesla lepih gorkih dni kakor spomladi. Pa so si kmetje nagrajali listja in preskrbeli z drvami, so prašili njive in delali nekateri tudi v vinogradih, drugi zopet vozijo gnoj in sejejo, kakor, da bo vsak čas nastopila pomlad. Pa kako tudi ne, čes se pa njeni oznanjevalci pokazali? Že o Božiču so tu pa tam cvetele trobentice in zvončki, teloh in jeternik. O novem letu se je njih družba pokazala v večjem številu in na več krajih, kamor bolj solnce dospel. Po našem „Griču“ se nam spomlad takorekoč smehlja in gospoda iz Brežic prihaja ob nedeljah popoldne na „Grič“, da se malo razvedri. In trgajo zvončke in trobentice in pijejo sladko vinčice, seveda ne tako radostno kakor v mirnih časih in tudi ne toliko. Eno pa, kar tudi v teh resnih časih človeka napolnuje z radostjo je napis, ki se blesti na steni verande, poleg drugih:

„Bodi zdrava domovina,
Mili moj slovenski kraj!“

Res, zdrava bodi domovina, pričakuj boljših časov, ko se bomo zopet radovali v tvojem naročju!

Belokranjski - vestnik. -

Iz Adlešič, 22. jan. — Vojska nam je zopet pobrala enega naših župljanov. „Slov.“ z dne 15. t. m. je poročal pod napisom „Smrt junakov“, da je padel v vojski, kdaj in kje, ni povedano, Jožef Veselič, fant iz Adlešič h. št. 15. Bil je na italijanskem bojišču pri pešpolku in star še-le 21 let. Bil je prav pošten fant, eden izmed najpridnejših v fari.

V zadnjem dopisu sem omenil, kako toplo in ugodno vreme imamo ta mesec, da cveto nekatere cvetlice. Naj dodam še, da je že v prvi polovici tega meseca cvetel tudi dren, kakor da se bližamo veliki noči. Tudi kovačnik (*Ionocera caprifolium*) ima že precej velike mladice. V tem nenavadno ugodnem vremenu ljudje tudi že orjejo za krompir in turšico in vozijo pridno gnoj, da se vsaj nekaj dela učini, ker ne vemo, kaj bo v spomladi, če bo sploh s čim orati in voziti, ko vedno bolj pobirajo delavno živino v vojne namene.

Včeraj je umrla najstarejša oseba v naši župniji Jože Krstolič — Bárbir iz Purge h. št. 8., ki je učakal lepo starost 84 let in 5 mesecev.

Dolžnost vojnih dajatev razširjena do 55. leta.

V obeh državah monarhije so se ravnokar razglasila postavna določila, s katerimi se dozda do 50. leta omejena osebna dolžnost o vojnih dajatvah razširi do 55. leta starosti. Potrebno je to, ker se z napredujočimi pozivi novoustanovljenih črnovojniških kategorij priteguje vedno več takih oseb v službo z orožjem, ki so zavezane za osebno službo, za njih nadomestilo se pa mora brezpogojno skrbeti. Gre za odredbo, ki se ne more odkloniti, ker se mora ustreči zahtevam vojskovanja v razmerju, ki zagotavlja uspeh. Ta potreba utemeljuje, da se zopet uporablja požrtvovalnost, ki se je izkazala, in preizkušeno domoljubje prebivalstva. Nova določila se v ostalem ozirajo na koristi pritegnjenih oseb v kolikor mogoče veliki meri; vojaške zahteve se popolnoma enakomerno razdele.

V prvi vrsti se mora naglašati, da se smejo nad 50 let stari pritegniti le v avstrijskih deželah za ozemljem armad na bojišču nepretrgoma le največ skozi šest tednov in da se smejo iste osebe pritegniti zopet po eno- ali dvomesečnem odmoru v službo. Enakomerno razdelitev jamči, ker je po postavnih določilih pridržan vpoklic izključno ministrstvu deželne bramb.

Uporabljati se smejo vpoklicanci le v ozemlju, ki leži za ozemljem armade na bojišču le v tistih delih avstrijskega državnega ozemlja, v katerih pravice politične uprave niso prenešene kakemu vojaškemu poveljniku, torej le v ozemlju, ki leži izven ožjega ali širšega vojnega ozemlja.

Določilo, da se dolžnost vpoklicancev ne konča šele, ko se doseže določena starostna meja, marveč šele potem, ko po obstoječi postavi o vojnih dajatvah dolžnost ugasne po splošnem razglasu, odgovarja že zdavnaj priznanemu načelu glede na izpolnitev službene in črnovojniške dolžnosti, ki temelji v izkušnji, da takojšen odpust obvezancev, ko dosežejo starostno mejo, iz tehničnih razlogov ni mogoč.

V avstriji izdana cesarska naredba, ki obsega stvarno ista določila, kakor razglašena ogrska postava, velja le za dobo sedanje vojske.

O razširjenju dolžnosti vojnih dajatev do 55. leta izvaja „Zeit“ s poučene strani: Prebirali in prezentirali seveda dolžnosti vojnih dajatev podvrženih oseb ne bodo, pozvani bodo kratkim potom v službo. Začetkom vojske so bili splošno vpeljeni znaki, a zdaj so jih polagoma opustili.

Raznotero.

Nemški cesar proti potratu papirja.

Nobene pole več! Nemško vojno ministrstvo je odredilo, da se sme v pismenem prometu v notranji vojaški upravi uporabljati le tako velik papir, kolikor je teksta. Zaradi tega se mora upoštevati od časa do časa, da li je potrebna cela, pol ali pa le četrt pole. Pri aktih brez priloge odpade tretja in četrtina stran pole ali dela pole. Ta odredba je bila izdana na željo nemškega cesarja, kateri je sovražnik potrate papirja.

Čudežna umetna roka. Na dunajski kliniki je dr. Maks Kohn iz Berlina, ki je izgubil oktobra 1914 levo roko, kazal umetno ameriško Carnesovo roko. Dr. Khon je umetno roko obračal, prijemal in izpuščal z njo stvari, navzoči nadvojvoda Štefan ni mogel iztrgati papirja iz nje. Predavatelj je odprl z obema rokama dežnik, odpiral je z levico in nosil, štel denar in jedel z njo.

V spanju spregovoril. V Strobeltu na Saškem se je nahajal v vojaškem lazaretu neki Ivan Steven, pešec, kateri je bil na ruskem bojišču pred več meseci zasut z zemljo od granate in živ pokopan. Najden od sanitetne patrulje, je izgubil dar govora. Neke noči naenkrat zavpije na vso moč, tovariši v lazaretu prilete k njemu, nakar jim prične pripovedovati strašne sanje, v katerih se mu je povrnil dar govora.

Davek na mačke odklonjen. Gubenski magistrat je, da se povišajo mestni dohodki, predložil občinskemu svetu načrt za uvedbo davka na domače mačke. Pri razpravi se je od nasprotne strani zastopalo stališče, da bi se marsikje, ker ne bi bilo mačk, razpasle miši in podgane v škodo meščanov. S tremi glasovi večine je bil davek na mačke odklonjen.

Črnovojniška usoda. Iz Merana se poroča: Minuli četrtek je prišel domov na dopust vojak Jožef Egger. Na potu s kolodvora je srečal na Habsburški cesti svoje male štiri otroke, ki so šli ravno od materinega pogreba... Črnovojnik Gasser, ki je po težki bolezni prišel domov — v Obermais — na dopust, je našel svoje stanovanje uradno zaklenjeno; žena in otrok sta pred kratkim umrla.

Islandija, ki je drugače le star otok bajk, doživlja sedaj lepe čase, kakršnih

Islandci še niso imeli, niti so kedaj kaj takega slutili. V nekem danskem listu poroča neki ugleden Islandec o tem sledeče: „Naša dežela je edina na svetu, katera ne izda ničesar za vojsko in mornarico in vojska se pri nas le v toliko pozna, ker prodajamo meso in ribe za dvakrat višjo ceno kakor poprej. Povprečni izvoz Islandije iznaša na leto okoli 17 milijonov mark. Polenovke, katero izvažamo v Italijo in Španijo, se sedaj dvakrat več izvozi, kakor pa poprej. Islandske slanike pošiljamo pa na Švedsko in v Rusijo. Nemčija ni nikoli pripadala k največjim odjemalcem islandskih izdelkov. Vsi stanovi zaslužijo sedaj enakomerno več. Poljedelec zasluži posebno dobro pri volni, katere cena je trikrat višja kakor pa v navadnih časih. Kmetje izboljšujejo svoje domove, plačujejo svoje dolgove in vlagajo denar v hranilnice. Splošna posledica na Islandiji je, da je splošna podjetnost zelo živahna. Sedaj se misli na izrabo naravnih vodnih sil na otoku; neko elektrarno so že dogradili in v nedolgem času, upajo Islandčani, bodo preskrbljeni s ceneno električno silo.

Razvedrilo.

Kazen. Sosed A: „Kakó se držeš ustreliti mojega psa?“ — Sosed B: „Ker je tvoj pes moje kokoši preganjal; in če bo še drugič to storil, ga bodem zopet ustrelil!“

Hvaležnost. „Zakaj si vendar tako rad imel poprejšnjo služkinjo, Ivanček?“ — „Zato, ker nam je z mojim ribjim oljem mazala čevlje!“

Nevarno. Ela: „Zakaj pa ne veliš teti, da odloži plašč in klobuk?“ — Erna: „Za božjo voljo, tega pa ne! Samo enkrat sem to storila, potem pa je kar dva mesca ostala pri meni!“

Zadnja beseda. „Še enkrat ti zapovem, Barba, da mi daš mir! In če se le enkrat začneš s prepirom, greš tudi jaz v vojsko, ker na stara leta hočem imeti že enkrat mir! Razumeš?“

Velikodušnost. „Peter, vboga vdova v pritličju lepo prosi, da bi jej znižala najemnino.“ — „No, pa bodiva enkrat velikodušna, Pavla! Naj plačuje na mesec po 10 kron manj, za to pa naj plačuje najemnik v prvem nadstropju po 10 kron mesečno več!“

Außerstande unseren Gefühlen der Wertschätzung und des Dankes persönlich Ausdruck zu geben, übermitteln wir auf diesem Wege allen bekannten Rudolfs-wertern unsere wärmsten Abschiedsgrüße.

27. Jänner 1916. Familie Madlsperger.

Darovi

za nagrobni spomenik pokojnemu preč. g. Mihaelu Barbo.

Posestnica Antonija Pavlin, Čadreže, dve kroni.

Loterijske številke.

Gradec, 19. januarja 35 54 16 64 30

Velika svota denarja 154-0-48

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Krasno

sadno drevje

hruške in jablane, ima naprodaj Ant. GLOBELNIK, posestnik v Bršlinu, p. Rudolfovo. — Na zakasnelo naročitev se ne bo moglo ozirati. 111-3-3

Les žlahtnega kostanja

kupuje po najvišji ceni L. Koroschetz v Mariboru, Reiserstrasse Nr. 23. 112-0-2

Zahvala.

Za tolažilne dokaze blagomilega sočutja ob nepričakovani smrti naše iskrenoljubljene mame, oziroma stare mame, tašče, sestre in tete, visokorodne gospe

Kontese Valburge Claricini pl. Dornpacher

kakor tudi za mnogobrojno častno spremstvo pokojne k zadnjemu počitku, izrekamo prečastiti duhovščini, slav. c. kr. uradništvu, prijaznemu občinstvu iz mesta in okolice ter vsem dragim prijateljem in znancem iz Gorice in Primorskega svojo najpriskrnejšo zahvalo.

Rodbini Claricini in Gironcoli.

NOVOMESTO, 26. januarja 1916.

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom za ezo

== v lastnem domu v Kandiji ==

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 1/2 %

1-0-43

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.